

- C3 *Dentaria glandulosa* – Tichá, sz. svahy Tichavské hůrky, not. Sedláčková 2006, 30
 C4a *Dianthus armeria* – Lubina, j. okraj lesa vrchu Hůrka, not. Sedláčková 2005, 13
 C3 *Dianthus carthusianorum subsp. latifolius* – Štramberk, kotouč, Jurův kámen, not. Sedláčková 2004, 5
 C4a *Doronicum austriacum* – Trojanovice, NPR Radhošť, s. svahy hory V. Polana, not. Sedláčková 1996, 5
 C3 *Dryopteris affinis* – Trojanovice p. Jav., V. Javorník, leg. Sedláčková 1991, NJM, 10
 C3 *Eleocharis mamillata subsp. austriaca* – Štramberk, lom Kotouč, leg. Pavlík 2005, (soukr. herb.), det. Bureš, 1
 C4a *Epilobium palustre* – Lubina, sníženina na pravém břehu řeky Lubiny, not. Sedláčková 2002, 9
 C2 *Epipactis albensis* – Lubina, luh sv. okraje vodní nádrže Větrkovic, leg. Sedláčková 1996, NJM, 9
 C3 *Euphorbia stricta* – Lichnov, Březiny, okraj pole, leg. Sedláčková 2004, NJM, 15
 C3 *Filago arvensis* – Jakubčovice n. O., podél žel. trati na jz. úpatí vrchu Chrastavec, not. Sedláčková 2001, 5
 C3 *Galanthus nivalis* – Trojanovice p. Jav., vrchol hory Kyčery, not. Sedláčková 2004, 23
 C3 *Galeopsis angustifolia* – Štramberk, Kotouč, areál lomu, not. Sedláčková 2003, 1
 C4a *Galium boreale* – Hladké Životice, podél žel. trati mezi propustkem Křivého potoka a silničním přejezdem (Faltys 1997 in Grulich ed. 2003), 1
 C4a *Galium spurium* – Kunín, pískovna s. od kóty 293,5 (Prach 1999 in Grulich ed. 2003), 1
 C4a *Hacquetia epipactis* – Lubina, remízek na v. břehu vodní nádrže Větrkovic, not. Sedláčková 2005, 25
 C3 *Hieracium aurantiacum* (ind.) – Veřovice, louka pod žel. trati v. od nádraží, leg. Sedláčková 2005, NJM, 3
 C3 *Huperzia selago* – Trojanovice, levý přítok Radhoštnice, s. úpatí Radhoště, leg. Sedláčková 1982, NJM, 3
 C3 *Hypericum humifusum* – Kateřinice, v. okraj lesa Osičina, not. Sedláčková 2003, 10
 C4a *Inula salicina subsp. salicina* – Fulnek, Jerlochovice, Jerlochovické stěny, not. Sedláčková 2004, 13
 C3 *Isolepis setacea* – Trojanovice, mokřina na břehu vodní nádrže Lanského potoka, not. Sedláčková 2005, 5
 C3 *Leersia oryzoides* – Polanka n. O., břeh Zimního rybníka, leg. Sedláčková 2005, NJM, 1
 C4a *Libanotis pyrenaica subsp. bipinnata* – Štramberk, Kotouč, Jurův kámen, not. Sedláčková 2006, 4
 C3 *Lycopodium annotinum* – Trojanovice, Pindula, břeh lesní cesty sz. svahů V. Polany, not. Jaškovský et Sedláčková 1995, 3
 C4a *Lycopsis arvensis* – Luboměř, pole v. od obce, leg. Sedláčková 1987, NJM; Spálov, polní cesta z. od obce (Kaplan 1999 in Grulich ed. 2003), 2

- C2 *Lysimachia punctata* (ind.) – Bartošovice, rumiště v obci při soutoku prav. přítoku Bartošovického potoka, not. Sedláčková 2003, 3
 C4a *Malva alcea* – Fulnek, Jelenice leg. Sedláčková 1968, rev. Slavík, NJM; Skorotín kóta 324, leg. Sedláčková 2002, NJM, 3
 C3 *Matteuccia struthiopteris* – Trojanovice, malé prameniště při Solárce poblíž vodní nádrže Lanského potoka, not. Sedláčková 2005, 2
 C4a *Neottia nidus-avis* – Štramberk, Kotouč, sz. svahy pod Jurovým kamenem, not. Sedláčková 2006, 16
 C3 *Orchis mascula subsp. signifera* – Vrchy, lem lesa při v. okraji obce, not. Sedláčková 2005, 35
 C4a *Papaver argemone* – Děrné, pole sv. od obce, leg. Sedláčková 1992, NJM; Bítov, jv. od kapličky (Štech 1999 in Grulich ed. 2003), 2
 C4a *Papaver dubium* – Fulnek, Jerlochovice, pole nad Jerlochovickými stěnami, leg. Sedláčková 1991, NJM, 3
 C3 *Platanthera bifolia* – Vlčovice, sz. úpatí Tichavské hůrky, not. Sedláčková 2005, 20
Polygonatum odoratum – Štramberk, Kotouč, Jurův kámen, not. Sedláčková 2004, 1
 C4a *Pyrus pyraeaster* – Ženkla, křoviny při cestě k žel. zastávce (Štech 1999 in Grulich ed. 2003), 7
 C4a *Ranunculus platanifolius* – Trojanovice, v. svahy hory Miaší, leg. Sedláčková 2006, NJM, 6
 C3 *Rhinanthus alectolorophus* – Veřovice, příkop silnice do Bordovic, leg. Sedláčková 2005, NJM, 6
 C3 *Rubus gliciciensis* – Vřesina, Záhumenice (Trávníček 1999 in Grulich ed. 2003), 2
 C4a *Senecio erraticus* – Kateřinice, les Hájek, leg. Sedláčková 2005, NJM, 5
 C3 *Scrophularia scopolii* – Veřovice, Kamenárka, v. svahy, not. Sedláčková 2005, 12
 C4a *Silene noctiflora* – Příbor, Klokočov, pole při jz. okraji lesa Osičina, not. Sedláčková 2003, 11
 C3 *Stachys alpina* – Tichá, sz. svahy Tichavské hůrky, not. Sedláčková 2005, 25
 C4a *Streptopus amplexifolius* – Trojanovice, Pustevny, chodník pod vrchem Miaší, not. Sedláčková 2006, 8
 C3 *Taxus baccata* – Rybí, suťový les přítoku Rybského potoka, not. Sedláčková 2004, 4
 C4a *Tephrosia crispa* – Zbyslavice, údolí Setiny, leg. Sedláčková 1986, NJM, 1
Thlaspi perfoliatum – Kojetín u N. Jičína, PR Svítec, not. Sedláčková 2004, 10
 C4a *Ulmus laevis* – Nový Jičín, břeh Grasmanky, not. Sedláčková 1999, 5
 C4a *Utricularia australis* – Studénka n. O., rybník Bažantula, leg. Sedláčková 1994 (NJM), rev. Husák, 3
Vaccinium vitis-idaea – Trojanovice, Pustevny, pod vrcholem Tanečnice, not. Sedláčková 2006, 2
 C3 *Valeriana dioica* – Spálov, PP Králová, not. Sedláčková 1995, 1

- C3 *Verbena officinalis* – Kojetín u N. Jičína, cesta na vrchol Svince na okraji obce, not. Sedláčková 2004, 15
 C4a *Veronica scutellata* – Bartošovice, PP Bartošovický luh, niva Odry, leg. Sedláčková 2006, NJM, 6
 C4a *Veronica teucrium* – Kojetín u N. Jičína, PR Svinec, lemy křovin, not. Sedláčková 2006, 4
 C3 *Viscum laxum subsp. abietis* – Frenštát p. R., Horečky, hřeben v. od Vlčiny, not. Sedláčková 2005, 17

C4 Taxony vyžadující pozornost

- C4a *Abies alba* – Frenštát p. R., Pavlova horečka, j. od žel. trati, not. Sedláčková 2005, více než 50 lokalit
 C4a *Aethusa cynapioides* – Kopřivnice, údolí potoka pod Raškovým kamenem, not. Sedláčková 2005, 16
Alyssum alyssoides – Fulnek, Jelení vrch (Jelenice), not. Sedláčková 2005, 16
Anemone ranunculoides – Kopřivnice, Červený kámen, hřeben u lyž. sjezdovky, not. Sedláčková 2004, 10
 C4a *Arum cylindraceum* – Štramberk, areál lomu Kotouč j. od cementárny, not. Pavlík et Sedláčková 2005, 25
 C4a *Aruncus vulgaris* – Veřovice, s. úpatí vrchu Dlouhá, not. Sedláčková 2005, 25
 C4a *Aurinia saxatilis subsp. arduini* (ind.) – Odry, druhotně (Smejkal in KČR3); Štramberk, Kotouč, not. Sedláčková 1995, NJM, 1
 C4a *Barbarea vulgaris subsp. arcuata* – Jeseník n. O., žel. trať j. od nádraží (Faltys 1999 in Grulich ed. 2004), 2
 C4a *Batrachium circinatum* – Lubina, vodní nádrž Větkovice, leg. Sedláčková 1998, NJM, 4
 C4a *Berberis vulgaris* (ind.) – Trojanovice p. R., sz. úpatí Kozince, not. Sedláčková 2005, 1
 C4a *Blechnum spicant* – Výškovice, údolí Bílovky jz. od obce (Grulich 1999 in Grulich ed. 2003), 5
Cardaminopsis halleri – Trojanovice, sv. svahy Kyčery, leg. Jaškovský 1999, NJM, 1
 C4b *Carex chabertii* – Kojetín u N. Jičína, jz. úpatí Svince, leg. Sedláčková, 2001, rev. Řepka, NJM, 1
 C4a *Carex flava* – Trojanovice, louky Na dolině, not. Sedláčková 2005, 10
 C4a *Carex riparia* – Suchdol n. O., les Bařiny, leg. Sedláčková 2002, NJM, 3
 C4a *Centaurea cyanus* – Veřovice, úhor s. od žel. trati při z. okraji obce, not. Sedláčková 2005, 27
 C4a *Centaurea jacea subsp. oxylepis* – Frenštát p. R., pahorek Na Marku, leg. Sedláčková 2005, NJM, 30
 C4a *Centaurea pseudophrygia* – Frenštát p. R., pahorek Na Marku, leg. Sedláčková 2005, NJM, 5
 C4a *Centaurium erythraea* – Kateřinice, louka v. od osady Hájek, leg. Sedláčková 2005, NJM, 35

- Consolida regalis* – Životice u N. Jičína, úhor j. od kóty 410, 1, leg. Sedláčková 2004, NJM, 4
 C4a *Cornus hungarica* – Ženkla, remízek při cestě k žel. trati (Štech 1999 in Grulich ed. 2003), 5
 C4a *Cornus mas* (ind.) – Frenštát p. R., v. úpatí Horeček, not. Sedláčková 2001, 1
 C4a *Corydalis solida* – Lichnov, podvrcholové jz. svahy Červeného kamene, leg. Sedláčková 2004, NJM, 15
 C4a *Cucubalus baccifer* – Mošnov, lem luhu na lev. břehu Lubiny s. od obce, leg. Sedláčková 2002, NJM, 10
 C4b *Dactylis glomerata subsp. slovenica* (tax.) – Trojanovice, Pindula, louky pod zvoničkou, not. Sedláčková 2005, 2
 C4a *Dactylorhiza fuchsii subsp. fuchsii* – Trojanovice, louka Petrolejka, not. Sedláčková 2006, 20
 C4a *Daphne mezereum* – Kateřinice, les Hájek, erozní rýha, not. Sedláčková 2005, 41
 C4a *Dentaria enneaphyllos* – Tichá, sz. svahy Tichavské hůrky, not. Sedláčková 2006, 20
 C4b *Dryopteris expansa* – Mořkov, les s. svahů jv. od Krátké (Lustyk 1999 in Grulich ed. 2003), 1
 C4a *Eleocharis mamillata subsp. mamillata* – Štramberk, lom Kotouč, leg. Pavlík 2005 (soukr. herb.), 1
 C4a *Epilobium dodonaei* – Štramberk, PP Kamenárka, not. Sedláčková 2007, 6
 C4a *Epipactis helleborine subsp. helleborine* – Trojanovice, Pustevny, j. svahy, not. Sedláčková 2006, 7
 C4a *Equisetum telmateia* – Vlčovice, lev. břeh Lubiny při úpatí Holého vrchu, leg. Sedláčková 2005, NJM, 6
 C4a *Erigeron macrophyllus* – Stará Ves u Bílovce, kamenolom, leg. Sedláčková 1999, det. Šída, NJM, 1
 C4a *Euphorbia amygdaloides* – Kateřinice, les Hájek, not. Sedláčková 2005, 45
Filipendula vulgaris – Sedlnice, Borovec, louka na prav. břehu Sedlnice, not. Sedláčková 2005, 2
 C4b *Fumaria officinalis subsp. wirtgenii* – Kamenka, pole v. od obce, leg. Sedláčková 1997, NJM, 1
 C4a *Gentiana asclepiadea* – Trojanovice, PR Noříč, při asfaltové komunikaci, not. Sedláčková 2004, 15
 C4a *Geranium sanguineum* – Štramberk, rumiště poblíž měst. úřadu, leg. Kvita 2004, NJM, 1
Gymnocarpium robertianum – Štramberk, Kotouč, skály jeskyně Šipky, not. Sedláčková 2004, 4
 C4a *Hieracium bauhini* – Štramberk, areál lomu Kotouč, leg. Pavlík 2004, NJM, 4
 C4a *Isopyrum thalictroides* – Tichá, sz. svahy Tichavské hůrky, not. Sedláčková 2006, 25
Jasione montana – Jakubčovice n. O., jz. svahy vrchu Chrastavec (531,6), not. Sedláčková 2001, 5
Juncus bulbosus – Trojanovice, Buzkovice, levý břeh Lubiny, not. Sedláčková et Jaškovský 1997, 3

- C4a *Lemna trisulca* – Bartošovice, kanál k Odře (Sovíková et Šumberová 1999 in Grulich ed. 2003), 5
 C4a *Lilium martagon* – Kopřivnice, suťový les při úpatí Raškova kamene, not. Sedláčková 2005, 32
 C4a *Listera ovata* – Tichá, PP Travertinová kaskáda, not. Sedláčková 2005, 35
 C3 *Lonicera caprifolium* (ind.) – Fulnek, Zámecký vrch, okraj lesa Obora, not. Sedláčková 2004, 3
 C4a *Lunaria rediviva* – Trojanovice, Bystré, potok Bystrá jv. od restaurace Na šenku, not. Sedláčková 2005, 40
Lychnis viscaria – Životice u N. Jičína, Jedle, z. svahy, not. Sedláčková 2004, 5
Orthilia secunda – Kamenka, okolí fragmentu rašeliniště, not. Sedláčková 1993, 1
Plantago media subsp. longifolia – Fulnek, Jerlochovice, louka v. od Jerlochovických stěn, leg. Sedláčková 2004, NJM, 5
 C4a *Polygala multicaulis* – Trojanovice, svahová část louky Na dolině, not. Sedláčková 2005, 4
 C4a *Polystichum aculeatum* – Kopřivnice, Červený kámen, erozní rýha z. od Janíkova sedla, leg. Sedláčková 2005, NJM, 22
 C4a *Potentilla aurea* – Trojanovice, pastviny vrcholu Radhoště, pod kaplí, not. Sedláčková 2006, 1
Potentilla inclinata – Životice u N. Jičína, Jedle, jz. hřeben, not. Sedláčková 2005, 8
 C4a *Potentilla pusilla* – Štramberk, Kotouč, Jurův kámen, not. Sedláčková 1993, 3
 C3 *Rubus gliviciensis* – Vřesina-Záhumenice, Slatina (Trávníček 1999 in Grulich ed. 2003), 1
Senecio germanicus – Životice u N. Jičína, lesy s. od Jedle (Grulich et Sedláčková 1999 in Grulich ed. 2003), 5
 C4a *Sorbus torminalis* – Ženkla, pahorek Na Petřvalském, not. Sedláčková 2007, 1
 C3 *Spiraea salicifolia* (ind.) – Frenštát p. R., v. úpatí Horeček j. od viaduktu, not. Sedláčková 2003, 1
 C4a *Ulmus minor* – Fulnek, z. svahy Jeleníko vrchu, leg. Sedláčková 2005, NJM, 15
 C4a *Valeriana excelsa subsp. sambucifolia* – Klokočůvek, PP Vrásový soubor, not. Sedláčková 1999, 1
 C4b *Valeriana excelsa subsp. transiens* – Polanka n. O., NPR Polanská niva, Blücherův les, leg. Sedláčková 2005, NJM, 3
 C4a *Valerianella dentata subsp. dentata* – Lichnov, Březiny, okraj pole, not. Sedláčková 2005, 5
 C4a *Veratrum album subsp. lobelianum* – Lichnov, Březiny, remízek j. kóty 455,7, not. Sedláčková 2005, 22
 C4a *Veronica montana* – Kateřinice, les Hájek, erozní rýha, not. Sedláčková 2005, 35
 C4a *Vicia dumetorum* – Štramberk, z. okraj lesa Grosmanka, not. Sedláčková 2005, 10
 C4a *Viscum album* – Bordovice, na lípách a jasaněch, hojně, not. Sedláčková 2005, více než 50 lokalit

Z á v ě r

Dostupné historické literární prameny, doložené herbářové doklady a výsledky dlouhodobých terénních průzkumů dokládají v souladu s celostátní verzí ČS (Procházka ed. 2001) a regionálního ČS Moravskoslezského kraje (Sedláčková et Plášek ed. 2005) v regionu Novojičínska výskyt 453 ohrožených taxonů cévnatých rostlin. Ze 173 taxonů nezjištěných v terénu za posledních 20-50 let lze v souladu se současným stavem aktuální přirozené vegetace zařadit do kategorie vyhynulých (A1) 55, dosud neznámých (A2) 90 a z kategorie nejasných případů vymizelých druhů (A3) 27 taxonů. Z podkladů terénních průzkumů z let 1990-2007 byl zjištěn v regionu Novojičínska výskyt 280 ohrožených taxonů, z nichž je možno ke kriticky ohroženým (C1) zařadit 59, k silně ohroženým (C2) 81 a k ohroženým (C3) 71 taxonů. V kategoriích druhů vyžadujících pozornost (C4a, b) je zařazeno 69 taxonů. U recentních 280 taxonů je uveden poslední zjištěný výskyt, případně doložený nebo nově publikovaný údaj a počet lokalit registrovaných za posledních 20 let.

P o d ě k o v á n í

Při této příležitosti srdečně děkuji všem spolupracovníkům za revizi herbářového materiálu, poskytnutí nových dat z terénu a cenné připomínky k hodnocení jednotlivých taxonů. Zvláštní poděkování patří Bohumilu Trávníčkovi (PřF UP Olomouc) za poskytnutí dat o rodech *Rubus* a *Taraxacum*.

L i t e r a t u r a :

- B a l á t o v á – T u l á č k o v á, E. (1969): Příspěvek k poznání pooderských luk. – Preslia, Praha, 41:359-379.
 - (2000): Společensva řádu *Molinietalia* v Moravskoslezských Beskydech. – Preslia, Praha, 72:49-72.
 Č e ř o v s k ý, J., F e r á k o v á, V., H o l u b, J., M a g l o c k ý, Š. et P r o c h á z k a, F. (1999): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR, vol. 5 (Vyšší rostliny), Příroda, Bratislava, 453 p.
 D u d a, J. (1951): První opavský botanik. – Čas. Slez. muz. Opava (A), Opava, 12:178-189.
 - (1980): Zajímavá botanická lokalita u Bernartic nad Odrou. – Vlastiv. sborn. okresu Nový Jičín, 25:69-70.
 F o r m á n e k, E. (1887): Květena Moravy a rakouského Slezska - I., Brno, pp. 1-824.
 G o g e l a, F. (1900): Z květeny Radhoště. – Sborn. Muz. spol. Valašské Meziříčí, 4:45-79.
 - (1903-1906): Květena Beskyd moravských. – Čas. Vlasten. spol. mus. Olomouc, 20:134-138, 21:109-114, 23:54-58.
 G r u l i c h, V. [eds.] (2003): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Novém Jičíně (4. – 10. července 1999). – Zpr. Čes. bot. společ. Praha, 38:89-174, příl. 2003/2.

- H a d i n e c, J., L u s t y k, P. et P r o c h á z k a, F. [eds.] (2002): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. I.– Zpr. Čes. bot. společ., Praha, 37:51-105.
- (2003): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II.– Zpr. Čes. bot. společ., Praha, 38:217-288.
- (2004): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. III.– Zpr. Čes. bot. společ., Praha, 39:63-130.
- (2005): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IV.– Zpr. Čes. bot. společ., Praha, 40:77-149.
- (2006): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. V. – Zpr. Čes. bot. společ., Praha, 41:173-257.
- H a d i n e c, J. et L u s t y k, P. (2007): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VI. – Zpr. Čes. bot. společ., Praha, 42:247-337.
- H e j n ý, S. et S l a v í k, B. [eds.] (1988): Květena České socialistické republiky. 1., Academia, Praha, 557 p.
- (1990): Květena České republiky. 2., Academia, Praha, 540 p.
- (1992): Květena České republiky. 3., Academia, Praha, 542 p.
- H o l u b, J. et P r o c h á z k a, F. (2000): Červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000).– Preslia, Praha, 72:187-230.
- H r u b y, J. (1914): Die Ostsudeten. Eine floristische Skizze., Brünn, 136 p.
- J a t i o v á, M. et Š m i t á k, J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. –Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, středisko Brno, 539 pp.
- K a j d o š, V. (1957): Příspěvek ke květeně Frenštátska. –Přírod. sborn. ostrav. kraje, Opava, 18:579-582.
- K i r c h n e r et. Š t ě p á n e k (1998): A monograph *Taraxacum sec. Palustria*. – Průhonice, 281 pp.
- K r k a v e c, F. et B a u d y š, E. (1955): Příspěvek k poznání květeny Štramberska. – Přírod. sborn. ostrav. kraje, Opava, 16:76-81.
- K u b á t, K., H r o u d a, L., C h r t e k, J. jr., K a p l a n, Z., K i r s c h n e r, J. et Š t ě p á n e k, J. [eds.] (2002): Klíč ke květeně České republiky, Academia, Praha, 927 p.
- L a u s, H. (1936): Příspěvky ke květeně moravských železnic. – Sborn. Přírod. společ., Mor. Ostrava, 8:5-39.
- L e i d o l f, R. (1929): Charakteristisches aus der Pflanzenwelt von Sedlnitz. – Das Kuhländchen, Neutitschein, 10:180-184.
- M e l c h e r, R. (1939): Botanische Wanderungen auf dem Kotouč und in seiner nächsten Umgebung. – Das Kuhländchen, Neutitschein, 14:48-53.
- M e r k e r, G. (1927): Zur Flora des Kuhländchens. Festschrift zum Kuhländler Heimatfest. – Neutitschein.
- N a w r a t i l, A. (1938): Die russische oder steife Nelkenwarz (*Geum alleppicum* Jacquin – *G. strictum* Alton), eine neue Pflanze in Mähren. –Natur u. Heimat, Aussig, 9:48.
- O b o r n y, A. (1882-1886): Flora von Mähren und oesterr. Schlesien. –Ver. Naturforsch. Ver. Brünn, Pars 1-4, 21:1-268, 22:269-636, 23:637-888, 24: 889-1285.

- O t r u b a, J. (1925-1926): Úvod ke květeně československého Slezska. –Vlastiv. sborn. Slez., Opava, 1:35-50, 2:283-396.
- (1930): Květena Štramberka. –Městská rada ve Štramberku, Příbor. 117 p.
- (1934): Rybníky u Studénky. –Kravaňsko, Vlastiv. sborn., Nový Jičín, 3:37-40.
- P a v l í k, P. (2003): Nové lokality *Typha laxmannii* (Pandanales: Typhaceae) na severovýchodní Moravě. –Pr. a Stud. Muz. Beskyd, Frýdek.Místek, 13:228-229.
- P o d p ě r a, J. (1914): Dodatky ku květeně moravské. –Čas. Morav. mus. Brno, 14:414-428.
- (1921): Úvod ku květeně na československém Poodří. –Sborn. Přírod. společ. Mor. Ostrava, 1:1-71.
- (1949): Jak proniká teplobytná květena do údolí jesenických a beskydských. –Přírod. sborn. ostrav. kraje, Opava, 10:81-95.
- P o s p í š i l, V. (1964): Die Mährische Pforte, eine pflanzengeographische Studie. –Čas. Morav. mus. Brno, 49:103-190.
- P r o c h á z k a, F. ed. (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000).– Příroda, Praha, 18:4-146.
- P r o c h á z k a, F. et V e l í s e k, V. (1983): Orchideje naší přírody. –Academia, Praha, 279 pp.
- S a p e t z a, J. (1865): Die Flora von Neutitschein. – Abh. Naturforsch. Ges., Görlitz, 12:1-56.
- (1868): Nachtrag zu der Flora von Neutitschein. – Abh. Naturforsch. Ges., Görlitz, 13:93-94.
- S c h l o s s e r, J. C. (1843): Anleitung die im mährischen Gouvernement wildwachsenden u. am häufigsten kultivierten phanerogamen Pflanzen nach der analytischen Methode durch eigene Untersuchungen zu bestimmen. –Brünn.
- S e d l á č k o v á, M. (1978): Lesní společenstva radhošťské skupiny Moravskoslezských Beskyd (Západní Karpaty). – Preslia, Praha, 50:26-47.
- (1980): Floristická a fytoecologická charakteristika státní přírodní rezervace Trojačka (Moravskoslezské Beskydy). – Čas. Slez. muz. Opava (A), 29:37-51.
- (1982a): Poznámky k rozšíření *Matteuccia struthiopteris* na Moravě. – Preslia, Praha, 54:243-257.
- (1982b): Ohrožené rostliny okresu Nový Jičín. – Vlastiv. sborn. okresu Nový Jičín, 29:43-52.
- (1984): K výskytu horečku brvitého (*Gentianopsis ciliata* (L.) Ma) na Novojičínsku. – Vlastiv. sborn. okresu Nový Jičín, 33:45-53.
- (1986): K výskytu vzácnějších polních plevelů na Novojičínsku. – Vlastiv. sborn. okresu Nový Jičín, 38:61-69.
- (1987a): Příspěvek k poznání lužních lesů podhůří Moravskoslezských Beskyd. –Čas. Slez. muz. Opava (A), 36:27-34.
- (1987b): K výskytu vzácnějších rostlin z okolí Fulneku. – Vlastiv. sborn. okresu Nový Jičín, 40:58-62.
- (1988a): Příspěvek k poznání dubohabrových lesů (*Carpinion*) severovýchodní Moravy. – Čas. Slez. muz. Opava (A), 37:231-238.
- (1988b): Zajímavá lokalita na Domorazu. – Vlastiv. sborn. okresu Nový Jičín, 42:62-63.

- (1989a): Poznámky k rozšíření *Chenopodium vulvaria* na severovýchodní Moravě. – Čas. Slez. muz. Opava (A), 38:225-230.
- (1989b): Rod *Polystichum* Roth ve sbírkách Okresního vlastivědného muzea v Novém Jičíně. – Čas. Slez. muz. Opava (A), 38:279-282.
- (1992a): *Lunaria rediviva* v lesních společenstvech severovýchodní Moravy. – Preslia, Praha, 64:241-256.
- (1992b): Poznámky k rozšíření *Aphanes arvensis* na severovýchodní Moravě. – Čas. Slez. muz. Opava (A), 41:69-76.
- (1994): Rozšíření *Orchis pallens* na severní Moravě. – Čas. Slez. muz. Opava (A), 43:219-223.
- (1995a): Vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*) na Frenštátsku. – Hlasy muz. a archivu ve Frenštátě p. R., 12:13-15.
- (1995b): Rosnatka okrouhlohlístá na severovýchodní Moravě. – Hlasy muz. a archivu ve Frenštátě p. R., 12:64-68.
- (1996a): *Orchis pallens* v lesích severovýchodní Moravy. – Čas. Slez. muz. Opava (A), 45:279-283.
- (1996b): Poznámky k ohroženým rostlinám v okrese Nový Jičín. – Vlastiv. sborn. okr. Nový Jičín, 50:45-54.
- (1996c): Zajímavá botanická lokalita u Veřovic. – Hlasy muz. a archivu ve Frenštátě p. R., 13:13-15.
- (1997a): Z historie a současnosti květeny a vegetace Kotouče u Štramberka. – Vlastiv. sborn. okresu Nový Jičín, 50:72-77.
- (1997b): Chráněné a ohrožené rostliny Frenštátska. – Hlasy muz. a archivu ve Frenštátě p. R., 14:7-12.
- (1997c): Závřší – zajímavá botanická lokalita u Lichnova. – Hlasy muz. a archivu ve Frenštátě p. R., 14:60-61.
- (1997d): Lokalita „Na dolině“ – klenot lučních společenstev v Trojanovicích. – Hlasy muz. a archivu ve Frenštátě p. R., 14:95-97.
- (1998): Poznámky k vegetaci údolí Lubinky. – Hlasy muz. a archivu ve Frenštátě p. R., 15:19-21.
- (2000): *Dentaria glandulosa* v lesích severovýchodní Moravy. – Čas. Slez. muz. Opava (A), 49:145-160.
- (2001a): *Aconitum firmum* subsp. *moravicum* v České rep. – Čas. Slez. muz. Opava (A), 50 (Supl.):33-39.
- (2001b): Zajímavé nálezy z lomu Kotouč u Štramberka. – Hlasy muz. ve Frenštátě p. R., 18:10-12.
- (2001c): Orchideje okolí Štramberka. – Hlasy muz. ve Frenštátě p. R., 18:79-83.
- (2002a): *Ophrys apifera* na severovýchodní Moravě. – Čas. Slez. muz. Opava (A), 51:145-146.
- (2002b): Poznámky ke květeně a vegetaci okolí vrchu „Na peklech“. – Hlasy muz. ve Frenštátě p. R., 19:42-45.
- (2002c): Poznámky k vegetaci údolí řeky Lubiny na Frenštátsku. – Hlasy muz. ve Frenštátě p. R., 19:45-49.
- (2003a): Nálezy vzácnějších cévnatých rostlin Chráněné krajinné oblasti Beskydy. – Hlasy muz. ve Frenštátě p. R., 20:24-31.

- (2003b): Louky pod Pindulou. – Hlasy muz. ve Frenštátě p. R., 19:98-100.
 - (2004): Vzácnější rostliny Frenštátska. – Hlasy muz. ve Frenštátě p. R., 21:25-28.
 - (2005): Vzácné ohrožené rostliny na Frenštátsku. – Hlasy muz. ve Frenštátě p. R., 22:20-27.
 - (2006): Ohrožené a vzácnější rostliny Frenštátska. – Hlasy muz. ve Frenštátě p. R., 23:3-10.
 - (2007a): Černý a červený seznam květeny Frenštátska. – Hlasy muz. ve Frenštátě p. R., 24:44-56.
 - (2007b): Hořec křížatý (*Gentiana cruciata* L.) u Veřovic. – Hlasy muz. ve Frenštátě p. R., 24:56-59.
 - (2007c): Příspěvek ke květeně a vegetaci obce Lubiny a okolí. – Vlastiv. sborn. Novojičínska, Nový Jičín, sv. 56-57: 64-76.
- S e d l á č k o v á, M. et P l á š e k, V. eds. (2005): Červený seznam cévnatých rostlin Moravskoslezského kraje (2005). – Čas. Slez. muz. Opava (A), 54:97-120.
- S l a v í k, B. [eds.] (1995): Květena České republiky. 4., Academia, Praha, 529 p.
- (1997): Květena České republiky. 5., Academia, Praha, 568 p.
 - (2000): Květena České republiky. 6., Academia, Praha, 770 p.
- S l a v í k, B. et Š t ě p á n k o v á, J. [eds.] (2004): Květena České republiky. 7., Academia, Praha, 767 p.
- Š m a r d a, J. (1956): Význam Moravské brány pro migraci teplomilných rostlin z panonské oblasti do slezské nížiny. – Čas. Slez. muz. Opava (A), 5:57-69.
- Ú l e h l a, J. (1898): Přírodní poměry. – Mor. Kravařsko, Příbor, pp. 8-25.
- V í c h e r e k, J. (1957): Poznámky ke květeně okolí Nového Jičína. – Přírod. sborn. ostrav. kraje, Opava, 18:400-416.
- Z a v ř e l, H. (1951): Jestřábník Schmidtův roste dosud na Kotouči. – Čs. bot. listy, Praha, 4:30.
- Z b a v i t e l, A. (1956): Významné floristické nálezy z Frenštátska. – Přírod. sborn. ostrav. kraje, Opava, 17:599-601.

Adresa autorky:

RNDr. Marie S e d l á č k o v á, Muzeum Novojičínska, ul. 28. října 12,
741 11 Nový Jičín, e-mail: ovmnj@atlas.cz

Monumenty heraldiky Novojičinska v Zrcadle slavného Markrabství moravského

Radek Polách

Novojičinský region oplývá celou řadou heraldických památek svázaných s architekturou nebo s okolní krajinou. Každý pozorný návštěvník tohoto malebného kraje rychle zaregistruje velmi početné zastoupení erbů a znaků patřících šlechtickým donátorům a stavitelům, významným církevním a světským osobnostem regionu, městským samosprávám nebo cechovním společenstvím. Pestrost a různorodost společně s historickou hodnotou vytváří výjimečný celek. Také Muzeum Novojičinska jako regionální muzejní instituce vlastní do dnešních dnů více než tři desítky zachráněných artefaktů s tématem heraldiky, které pocházejí z doby od pozdní gotiky až do 19. století. Řadí se mezi ně i několik cenných náhrobníků a erbovních desek, které byly popisovány již před více než čtyřmi sty lety.

Do dnešních dnů vyšla řada publikací pojednávajících o těchto klenotech kulturního dědictví, které ve svém obsahu prezentovaly a srovnávaly jejich historii, stav, vzhled nebo přímo heraldické blasonování. Avšak vůbec první popisnou práci byl spis nazvaný „Zrcadlo slavného Markrabství moravského, v kterémž jeden každý stav, dávnost, vzácnost i povinnost svou uhléda, krátce sebraně a vydaně roku 1593 skrze Bartoloměje Paprockého...“. Toto významné renesanční dílo dodnes patří k základnímu pracovnímu materiálu genealogů a heraldiků a bezesporu se řadí k nejvýznamnějším literárním počínům moravských dějin. Autorem byl polský diplomat, genealog, heraldik, kronikář, politik a publicista Bartoloměj Paprocký z Hlohov a Paprocké Vůle (* asi 1543, Paprocká Vůle - † 27. prosince 1614, Lvov), který je dodnes považován za zakladatele české a moravské heraldiky a genealogie.

Paprockého dílo podrobně podává, i když občas nevěrohodně a mylně, informace ke šlechtickým rodům a jejich osudům od nejstarších časů až do jeho doby. V díle jsou zároveň nesčetněkrát prezentovány erby jednotlivých rodů nebo jednotlivců. V rámci celého díla je však pro region Novojičinska jistě zajímavý onen fakt, že autor zde představil nejen osobnosti aristokracie 16. věku, ale zároveň podrobně popsal několik náhrobníků a kamenických artefaktů s heraldickou tematikou. Okruh jednotlivých lokalit se dotýká následujících měst a obcí: Bartošovice, Bílovec, Bravantice, Fulnek, Klimkovice, Nový Jičín, Odry a Sedlnice.

Kromě níže uvedených monumentů se k danému období vzniku Paprockého díla nacházelo a dodnes nachází mnoho heraldických artefaktů typu svorníků a patek kleneb kostelních staveb, avšak vzhledem k jejich nejistému určení jejich příslušnosti nebyly do této práce zahrnuty. Lze však odkázat na publikaci Müller, Karel – Polách, Radek – Zezulík, Jaroslav: *KAMENNÉ SVĚDECTVÍ MINULOSTI – Heraldické památky Novojičinska*. Praha 2008. Zde jsou tyto a další artefakty uvedeny a podrobně popsány.

Bartošovice

Dnešní hlavní sídlo regionu Poodří je malebnou obcí s dominantou zámku a farního kostela sv. Ondřeje, Petra a Pavla.¹ Nejstarší písemné zmínky o Bartošovicích (původně též Parsdorf) pocházejí z konce 14. století, v pramenech jsou uváděny v letech 1383 a 1398 jako majetek příborského fojství. V následujícím století patřily ke štramberskému zboží vlastněnému pány z Kravař, následně od roku 1434 šlechticem Drslavem z Ochab. Společně se Sedlnicemi tvořily Bartošovice v dalším historickém období samostatný alodní deskový statek. Významná změna držby nastává v první třetině 16. století, kdy do Bartošovic přichází větev starobylého českého rodu Benešoviců, zvaných Sedlničtí z Choltic.

Zikmund Sedlnický z Choltic

Roku 1522 zakoupil ves Bartošovice společně s tvrzí Zikmund Sedlnický z Choltic († 1547). Ten je od roku 1501 uváděn v dochovaných listinách. V roce 1502 prodal Zikmund Sedlnický ves Roštín (dědictví po své matce Barboře z Kokor) a roku 1516 zakoupil ves Hukovice. Teprve 8. září 1546 byl povýšen do panského stavu. Jeho první manželkou byla Uršula Oderská z Lideřova († 1523). Oba manželé byli nakonec pochováni v Sedlnicích. Dřevořez Zikmunda Sedlnického z Choltic, sudího knížectví opavského, je umístěna na foliu 116 Paprockého knihy. Zde se rovněž píše: *Pana Zygmunda Sedlnického z Choltic / wspomynagy Nápisy w Barthossowiczych w Kosteie / tolikęz y na Zámku. Ten był Sudym Knížetstwy Oppawského. Měl Manželku Paný Annu z Fulssteyna. Yakž o tom Náhrobek těmito słowy swędęji:*

Václav Sedlnický z Choltic

Jejich syn Václav Sedlnický z Choltic († 19. 6. 1588) v roce 1583 přestavěl barošovickou tvrz do renesanční podoby. Ještě dříve však, a to roku 1578, zakoupil dědičnou Sedlnici od svého bratra Jana a synovců. Po smrti Jana se stal nejvyšším sudím opavského knížectví. Bartoloměj Paprocký uvádí jeho jméno společně s portrétním dřevořezem a heraldickými znaky Sedlnických z Choltic a Bruntálských z Vrbna na foliu 116 své knihy: *Tehož Pana Zygmunda / byl Syn Pan Wáclaw Sedlnický z Choltic a na Bartossowiczych / kterýž měl Manželku Paný Kateřinu z Wrbna / vlastný Sestru Pana Jana z Wrbna a na Heralticzych / s nýž zplodil tři syny.* Pískovcový náhrobek Václava Sedlnického z Choltic se dodnes nachází v barošovickém kostele po levé straně vstupu do kostelní věže² společně s náhrobkem jeho manželky Kateřiny Bruntálské z Vrbna a na Bartošovicích († 30. 4. 1586). Tento náhrobek se znaky Sedlnických, pánů z Fulštejna, Oderských z Liděrova a pánů ze Šternberka je doplněn nápisem vlevo: LETA PANIE 1588 / WE STRDV PO S WITV O 5 / HODINE NACELEM ORLOGI DOKONAL / GT ZIWOT SWVG WKRVP VROZEY PAN / PA WACLAW SEDLNICZKY Z CHOLTICZ A NA / BARTOSSOWICZYCH NEYWYSSY SV / DI KNIŽETSI OPPAWSKE GEHOZTO / DVSSI PAN BVH RAC MILOS / TIW BYTI A K SWE WIECZNE / SLAWIE PRIGITI; a nápisem vpravo: LETA PANIE 1586 / W STREDV PRED PAMATKV S FILIPA IAKUBA O 21 HODINIE / NA CELEM ORLOGI DOKONALA / GT ZIWOT SWVY WKRVP VROZ / ENA PANI PANI KATERINA BRVNTALSKA Z / WRBNA A NA BARTOSSOWICZYCH GEGIZTO / DVSSI PAN BVH WSSEMHOVCY / RAC MILOSTIV BYTI A K SWE / WIECNE SLAWIE PRIGITY.³

Paprocký uvádí údaj o třech synech Václavových, ale ve skutečnosti byli čtyři: Jan mladší († 1591),⁴ Zikmund († 1602),⁵ Albrecht († 1608) a Bernard († 1608). Náhrobek Jana ml. Sedlnického z Choltic, majitele panství Nová Horka, nese v barošovickém kostele tento nápis: LETA PANIE 1591 S STWRTKV NA PATEK

PO STREDOPOSTY / MEZI 5 A 6 HODINV NA CELEM ORLOGI DOKONAL GEST ZIWOT / SWVG W KRISTV PANV VROZENI PAN PAN GAN MLADSSI SE / DLNICKI Z HOLTIC ANA NONHVBLI GEHOZTO DVSSI PAN / BVH RAC MILOSTIW BITI A DO WECNE SLAWI SWE PRIGITI. Teno náhrobek je druhý zprava vsazený do zdi pod oratoří a nese erby Sedlnických, Bruntálských z Vrbna, pánů z Fulštejna a Oderských z Liděrova. Stejně znaky má i předcházející náhrobek jeho bratra Zigmunda.

Albrecht Sedlnický z Choltic

První manželkou Albrechta staršího Sedlnického z Choltic († 1606), pána na Bartošovicích a po otci nejvyššího sudího opavského knížectví, byla Kateřina Supovna z Fulštejna († 1583). O ní píše Paprocký na foliu 116 následující slova: *Létha Páně 1583. w Pátek před Památkau S^o, Giřy / dokonala život swig w Krystu Pánu / Vrozená Paný Paní Kateřina Supowna z Fullsteyna / Dcera Pana Giřyka Supa / Manželka Vrozeného Pána / Pana Zygmunda Sedlnického z Choltic tč. Ty Paný Kateřiny byla vlastni Máteř / Paný Markéta z Žerotýna / Pana Jana Starssého z Žerotýna a na Losyně Sestra / od Paný Elissky Sstosowny z Kunie porozená. Prábába gegy byla Paný Kateřina Hrabinka z Oseku a z Ryznbergka. Náhrobek Kateřiny Supovny z Fulštejna se dodnes nachází na levé straně interiérové zdi při kostelní věži pohledem od presbytáře. Náhrobek nese znaky pánů z Fulštejna, z Žerotína, z Kounic, z Ryznberka a z Oseka a doplňuje jej nápis: LETA PANIE 1583 WPATEK PRZED PA / MATKV SWATEHO GIRZI DOKONALA GE / ST ZIWOT SWVG WKRYSTV PANV VROZ / ENA PANI PANI KATERZINA SVPOWN / A Z FVLSSTEYNA MANZIELKA VROZEN / EHO PANA PANA ALBRECHTA SEDLNI / CZKEHO Z CHOLTICZ GEGIZTO DVS / SI PAN BVH RACZ MILOSTIW BYTI.⁶*

Druhá Albrechtova manželka Anna Podstatská z Prusinovic⁷ po smrti svého manžela prodala roku 1616 statek Bartošovice Janu Felixovi Podstatskému

z Prusínic, nejvyššímu písaři knížectví opavského. Ke všem náhrobníkům s vazbou na Bartošovice je nutno uvést, že jsou sekundárně umístěny na dnešním místě po generální přestavbě kostela v letech 1905-1906.

Bílovec

O městě Bílovec se uvádí první písemná zmínka k roku 1324 v souvislosti s držbou Voka (I.) z Kravař a povinností rychtáře v Bílově odebírat pivo z Bílovce. Jako držba pánů z Kravař zůstal Bílovec až do poloviny 15. století. Po smrti Jana z Kravař roku 1434 se v držení města rychle vystřídali Šternberkové, opavská knížata, opolský kníže Mikuláš a český král Jiří z Poděbrad. Od roku 1464 Bílovec vlastnil známý rod pánů z Fulštejna. K jednomu z nich - Mikuláši z Fulštejna († 1476) - se váže zmínka v Paprockého foliu č. 409, kde se hovoří o bíloveckém kostele, v němž je přítomen erbovní vývod obsahující erby pánů ze Šternberka, pánů z Kolovrat, pánů z Boskovic, Oderských z Lideřova, Pogorellů, pánů ze Zvole, Rotmberků z Ketře, Bítovských z Bítova a Šelihů z Řuchova, předků Václava z Fulštejna a na Bílovci.

Teprve roku 1534 se majitelem Bílovce stal významný moravský šlechtic Jan Oderský z Lideřova († 1543), syn Jeronýma Oderského a Anny Havranovské z Vysoké. V prvním manželství byl ženatý s Kateřinou Rotmberkovou z Ketře a ve druhém s Eliškou z Fulštejna.

Jeho náhrobník v kostele sv. Mikuláše⁸ popisuje Paprocký na foliu 439: *W Témž Kosteie pochován gest druhý Pan Jan Oderský z Lideřova / kterýž gest vmřel Létha Páně 1543. jakž o tom Text na Kamenu Hrobowém wytesaný těmito slowy swedectwy / wydává: Létha tč 1543. vmřel gest na Bělowcy Vrozený a Statečný Rytýř / Pan Jan Oderský z Lideřowa / gehožto Dussy Pán Bůh milostiw byti. Na tom Kamenu wytesání gsau čtyři Erbowé Prwný těch Panůw z Lideřowa. Druhý Panůw ze Zvole. Třetý Panůw Pogorellůw / a Czřwtý Panůw Weydůw.*

Jan Oderský z Liděřova

Renesanční náhrobník pana Jana Oderského z Lideřova je tvořen znaky pánů z Lideřova, ze Zvole, Pogorellů a Hejdů. Jedná se o výjimečné dílo renesančního věku s propracovanými detaily jednotlivých partií. Zámeckým hejtmanem v době jeho vlády byl vladyka Jáchym Štysl z Alšic, jehož náhrobník, taktéž původem z farního kostela, uchovává ve svých depozitářích Muzeum Novojičinska. Pískovcová deska Jana Oderského po svém obvodu obsahuje dnes částečně nečitelný nápis: [LETHA PANIE 1543] / UMRZEL [NA BIL.] VROZENY A STATERZN [Y RITRIZ PAN IAN ODERSKY Z / LIDERZOWA A TU POCHOWAN / GEHOZTO DUSSY PAN BVOH RACZ MILOSTIW BYTI.]. Její rozměry jsou: v 165 x š 87 x h 17 cm.⁹ Jedinečná renesanční památka byla původně umístěna v interiéru kostela, odkud byla společně s náhrobníkem bíloveckého správce Jáchyma Štysla z Alšic přemís-těna na jednu z bočních zdí kostelní budovy. Odtud byly obě desky v 1. polovině 20. století odstraněny a dnes jsou součástí sbírky kamenných plastik a stavebních artefaktů Muzea Novojičinska.¹⁰ Náhrobník Jáchyma Štysla z Alšic je dalším unikátním svědectvím působení olomouckého kameníka, který své práce signoval monogramem PH.

Jaroslav Oderský z Liděřova

Další dnes již neexistující náhrobník z bíloveckého kostela je připisován Paprockým jednomu ze tří synů Jana Oderského z Lideřova. Jedná se o jeho syna Jaroslava Oderského z Lideřova († 1548). Na foliu 439 se píše: *O Panu Jaroslawowi w Bělowcy w kostele Kámen Hrobový / tuto zmýnku činý / Létha Páně 1548. w Středu den na Nebe wzeti Panny Marye gest ha=nebně zamordován w Bilowcy / Vrozený Wladyka Pan Jaroslaw Oderský z Lideřowa. Na kterémžto Kamenu tito Erbowe se spátrů=gi. Panůw Rotembergkůw / Panůw ze Zvole / a Panůw Sstossuw z Kaunic.*

Bernard Pražma z Bílkova

Bílovecké panství nakonec v roce 1552 získal další významný moravský šlechtic Mikuláš Pražma z Bílkova († 1555). Mikuláš Pražma měl dvě manželky: Kateřinu Hukovskou z Ochab, s níž měl tři syny, a Štastnou Sedlnickou z Choltic. Z druhého manželství pocházel syn Bernard Pražma z Bílkova († 1600), zemský sudí opavského knížectví. Po svém otci zdědil Bílovec, v němž na místě starší stavby vybudoval renesanční zámek. Dále vlastnil Studěňku, Jistebník a Chropyni.

Bernard Pražma je vyobrazen v Paprockého díle na foliu 429. Paprocký zde zmiňuje rovněž jeho manželku Kristýnu z Lopic: *Má Manželku Paný Kristýnu z Lopeč / gegižo Otec possel z starožitných Knýžat Frangepany. Máteř ty Paný Krystýny pocházý od Panůw z Agicyrnuow a Panuow z Awtombergka / kteří gdau z Rodu Králůw Bosnackých / a vžywagi za Erb Koruny zlaté*. Kristýna pocházela ze starobylého chorvatského šlechtického rodu připomínaného již počátkem 15. století. Její otec rytíř Kornelius z Lopic (1490 – 1567) zanechal po sobě pouze jediného mužského potomka Jana Ondřeje (nar. 1552), se kterým vymřela linie rodu po meči. Korneliova dcera z prvního manželství s Markétou ze Scherffenberka jménem Kristýna z Lopic (5. 1. 1551 – 1600) roku 1573 pojala za manžela právě bíloveckého pána Bernarda Pražmu z Bílkova. Její sestra Markéta (1560 – 1614) se 3. 7. 1588 provdala za Kryštofa von Schallenberg (31. 1. 1561 – 25. 4. 1597) a vedla s ní čilou korespondenci. Do dnešních dnů se v Hornorakouském zemském archivu dochovalo 12 osobních dopisů Kristýny z Lopic.

Na bíloveckém zámku¹¹ se do druhé poloviny 20. století nacházely čtyři erbovní desky, vsazené do čelní fasády v dolní partii, které byly nahrazeny kopiemi. Originály těchto desek se dnes nalézají ve sbírce kamenných plastik a stavebních artefaktů Muzea Novojičínska. Jedná se především o erbovní desku Bernarda

Pražmy z Bílkova a Kristýny z Lopic z roku 1576. Deska nese nápisy: DIESES GEBAY HAT BAVEN LASSEN DER EDLE GESTREN / GE HERR BERNHART PRAZMA VON BILKOW ERBHER / [DER HERRSCHAFT WAAGSTADT] . 1576, a dále po obvodu: CRISTINA SEIN EHLICH GEMAL / GEBORNE VON LAPPEZ. Její rozměry jsou: v 74 x š 110 x h 14 cm.¹² Do této kolekce patří také dvě protějškové erbovní desky manželů, nesoucí letopočet 1595,¹³ a menší znak Kristýny z Lopic se špatně čitelným textem: ...ISTINA PRAZMIN / ... ORNE VON ... OPP ... /.¹⁴ S velkou pravděpodobností se zde již jednalo o sekundární umístění z jiného místa objektu, pravděpodobně z úplně jiné lokace.

Bravantice

Obec Bravantice se v listinách poprvé připomíná roku 1370. Teprve až roku 1478 se majitelem obce stal polský šlechtic Jan Bravantský z Chobřan, jehož rod následně na více než sto let spojil své osudy s Bravantícemi. Jana Bravantského z Chobřan uvádí Paprocký na foliu 423 a 424. Jeho dcera Johana Bravantská z Chobřan umírá 9. dubna roku 1542. Její náhrobní deska je dnes umístěna v levé části hlavního vstupu pod věží kostela sv. Valentina v Bravantících. Dodnes nese čitelný nápis: TVTO . LEZY VROZEN / A . PANI . IOHANKA . BRAWANSKA . Z CHVBO / RZAN . KTERA . VMRE / LA . LETA . 15 . 42 . DEN WELKONOCZNI . / KTRE . PAN . BVH . D / VSSI . MILOSCZIW / BYTI . RACZI.¹⁵

Fulnek

Z dnešního pohledu by město Fulnek mohlo právem nést básnické označení „perla renesanční i barokní architektury a kultury“. Svědčí o tom i základy mnoha staveb dochovaných do dnešních dnů. Město Fulnek bylo založeno ve druhé polovině 13. století, přičemž první písemná zmínka pochází z listiny z roku 1293 a jako vlastníci jsou uvedeni páni z Lichtenburka. Roku 1316 jim však bylo město a panství odňato a propůjčeno pánům z Kravař, v jejichž majetku zůstalo až do roku 1434. Koncem roku 1426 nebo počátkem roku 1427 v období husitských válek bylo město dobyt a vypáleno armádou Jana Tovačovského z Cimburka. V následném období se ve městě vystřídalo několik osobností a šlechtických rodin – páni ze Šternberka a Lukova z oderské větve, páni ze Sovince, opavská knížata z rodu Přemyslovců, Jan Krumsín z Lešan, Kostkové z Postupic a král Jiří z Poděbrad společně se svými syny. Od roku 1468 se Fulnek, vlastnictví synů krále Jiřího z Poděbrad, nacházel v zástavě Jana staršího ze Žerotina, který jej nakonec v roce 1475 odkoupil a roku 1480 nechal zapsat do olomouckých zemských desek.

Jan starší ze Žerotína

Zemský hejtman opavského knížectví Jan starší ze Žerotína († 14. 10. 1499), zvaný též Bohatý, byl zakladatelem žerotínské rodové moci. V letech 1480-1482 vykonával post zemského sudího olomoucké cúdy a zároveň byl přijat do panského stavu. Kromě fulneckého panství držel strážnické panství a statky na Šumpersku. Byl celkem třikrát ženat, poprvé s neznámou paní z Řičan, podruhé s další neznámou paní z rodu Rájeckých z Mírova a potřetí s Machnou z Nové Cerekve.

O Janovi je zmínka u Paprockého na foliu 92: *Leta Páně 1493. téhož Kostela Olomauckého paměti / o Panu Panowi z Žerotína / zmýnku činý takto: Mezy Panem Ctiborem z Cymburgka / a Kapitolau Kostela Olomauckého / Nález wynesli tito Páni: Pan Jan Berka z Dubé / Pan Jan z Žerotína. Z Wladyk / Jakub z Ssarowa.* K této významné osobnosti žerotínských dějin se váže gotická pískovcová deska s aliančními znaky Jana a jeho manželky Machny z Nové Cerekve. Deska byla v minulosti sekundárně umístěna ve vstupní partii dolního zámku ve Fulneku,¹⁶ ve druhé polovině 20. století byla deponována do Muzea Novojičinska, kde se stala součástí sbírky kamenných plastik a stavebních artefaktů.¹⁷

Jiřík ze Žerotína

Jedna z nejvýznamnějších památek renesanční doby nacházejících se dodnes ve Fulneku je náhrobní deska syna Jana staršího ze Žerotína – Jiříka ze Žerotína. Paprocký o tomto artefaktu píše na foliu 92 následovně: *W Fulneckém klássteře / Kámě hro-bowý nad Kostmi Pana Giřyka z Žerotína položený / o něm těmito Slowy zmýnku činý: Létha Páně 1507. dokonal gest život swúg w Pánu / Vrozený Pán / Pan Giřý z Žerotína a Fulneka a na Gičíně / proste Pána Boha za něg.* Deska byla původně umístěna uvnitř areálu augustiniánského kláštera, odkud byla při jedné z přestaveb přemístěna na východní část zdi chrámové lodi kostela Nejsvětější Trojice.¹⁸ Náhrobník nese nápis: *LETA. OD WYKVPENIE SKRZE (NA) / ROZENIE PANA NASSEHO GEZV KRISTA SYNA BOZIEHO TISIECZIEHOP[I / ETISTE...] DOKONAL GEST / SVOG ZIWOT ROZLV CZIWSSE SE STIMTO SWIETEM GSA W XXXI LETIE W / ROZE(N)Y PAN PAN GIRZYK Z ZEROTINA / AS FVLNEKA ANA GIZCYNIE TEN VTERY DEN SWATEHO ONDRZIEGE KTEREHOZTO TIELO / GEST W TOMTO HROBIE A POTITO / KAMENE POCHOWANO GEHOZ DVSSY PAN BVOH WSSEMAHV CZY RACZ MILOSTIW BYTI*.* Celé dílo je zhotoveno z kvalitního pískovce o rozměrech v 218 x 95 cm a kromě sekundárně vytesaného nápisu nese stopy importované kamenické práce.¹⁹

Fulnecké panství po pánech ze Žerotína zakoupil roku 1541 Oldřich Cetrýs z Kynšperka, dvorní kraječ krále Ludvíka Jagellonského a majitel zámku Hradec nad Moravicí. Po jeho smrti roku získal prostřednictvím věna své manželky Barbory z rakouského rodu pánů z Rotalu a z Tollberka město a hrad Fulnek i s celým panstvím slezský šlechtic Baltazar Švejnic z Pilmsdorfu († 1572) a následně jeho syn Jan, kteří zahájili rozsáhlou přestavbu fulneckého hradního areálu. Po jeho smrti proběhly soudní spory mezi Cetrýsy z Kynšperka a Švejnic z Pilmsdorfu, které byly ukončeny až roku 1583 ve prospěch Cetrýsů z Kynšperka s následným dělením panství.

V roce 1586 zakoupil fulnecké statky Jan (I.) starší Skrbenský z Hřiště († 9. 10. 1597). Jeho první manželkou byla Bohunka Kravaňská ze Šlevic, kterou po smrti vystřídala Markéta Okrouhlická z Kněnic. Jan starší vystupoval jako člen Jednoty bratrské a sudí menšího práva olomoucké cúdy. Jeho manželka umírá záhy po jeho smrti a vzhledem k tomu, že nezanechali po sobě potomky, stal se dědicem panství jeho synovec Jan (II.) starší Skrbenský z Hřiště. Na foliu 286 Bartoloměj Paprocký o tomto šlechtici píše: *Pan Jan Skrbenský z Hřiště na Hradě Fulneku a Hosstialkovech / Sudý Práva menssyho zemského w Kragi Olomauckém tč.* Na foliu 287 se více rozepisuje: *Z Počátku psaný Jan Skrbenský z Hřiště na Hradě Fulneku a Hosstialkovech / Sudý Menssyho Práva zemského Krage Olomauckého / Syn gmenowaného Pana Jana z Hřiště a na Skrbenj / Sudýho Práva Menssyho téhož Krage Olomauckého tč. Měl dvě Manželky: prwný Paný Bohuňku Sslewicownu / Rodu Starožittného Stawu Rytýřského na Slézsku w Knýžestwý Krnowském / kterauž byla porodila / Vrozená Panj Paný Mandaléna z Fullsteyna tč. Po Smrti tyto Paný Bohuňky / pogal sobě druhau Manželku Paný Marussi Okrauhlickau z Kněnic / Rodu Starožittného / kteřýž vžýwagi za Erb Beraných Rohů černých na Zlatém Poli /*

a na Helmě z Koruny tři Pera Psstrosowé / Zlaté / Modré a Býlé. Ti wassli do Kragin těchto před mnoha Stý Lethy z Králowstwý Polského / yakž o tom swědectwý wydáwagj Listowé Kazymira Krále Polského / welikého Knýžete Litewského tč. y některých Rad geho předných. Kterýchžto Listů gest tento smysl.

Jan starší (I.) Skrbenský z Hřiště

Na hradě Fulneku byly v 80. letech 20. století jako součást podlahy nalezeny pískovcové desky s vazbou na bývalé majitele. Jednou z nich byla také erbovní deska Jana staršího (I.) Skrbenského z Hřiště a Markéty Okrouhlické z Kněnic z roku 1588. Pravděpodobně byla původně součástí výzdoby hradního areálu. Erbovní deska o rozměrech v 90 x š 180 x h 17-19 cm byla v roce 1985 restaurována. Její nápisovou část v ozdobných oválných kartuších tvoří dvouřádkový reliéfní text s četnými ligaturami: vlevo IAN SKRBENSKI Z HRZISCE A NA HRADIE FVLNEKV SVDI / PRAVA ME(N)SSI(HO) ZEMSKEHO W KRAGY OLOMVZCKEM a vpravo MARGITA OKRAHLICZKA Z KNIENICZ / A NA (H)RADIE FVLNEKV. A . D 15.8.8.²⁰

Bartoloměj Paprocký dále popisuje na foliu 404 existenci dnes neznámého náhrobníku Miloty Tvorkovského z Kravař z roku 1590 ve fulneckém augustiniánském klášteře. Pravděpodobně se jedná o nejstaršího syna Mikuláše Tvorkovského z Kravař († před 24. 6. 1599), nejvyššího komorníka opavského knížectví. Milota Tvorkovský z Kravař byl roku 1586 mundšenkem olomouckého biskupa Stanislava Pavlovského z Pavlovic a se svými bratry studoval na latinské škole v Olomouci. K jeho předčasné smrti došlo někdy před rokem 1590.

Jan V. z Weitersfeldu, probošt fulnecký

Fulnecký augustiniánský klášter založil Beneš z Kravař listinou ze dne 29. září roku 1389, kterou následně stvrdil 16. října téhož roku olomoucký biskup Mikuláš z Rýzmburka. Paprocký o něm píše na foliu 251, kde se zároveň zmiňuje o proboštu fulneckého kláštera cithodném páteru Janovi V. z Weitersfeldu, který byl v letech 1587-1594 proboštem kláštera: *Probosst Fulnecky na témž Synodě po Probosstu Regehrad=ském mjsto swé měl. Venerabilis Pater, Dominus Ioannes N.* Autor zde a zároveň na foliu 400 u osobnosti Beneše III. z Kravař mylně uvádí letopočet vzniku kláštera – rok 1390.²¹ V době podání Paprockého informace byl klášter trnem v oku luteránských majitelů panství – pánů Skrbenských z Hřiště. V této době vrcholil spor mezi oběma stranami, jelikož již roku 1588 Jan (I.) starší Skrbenský zabral klášterní fary a kostely v Jerlochovicích, Kujavách, Pohoří, Stachovicích a Vrchách a obratem je obsadil evangelickými predikanty. Nakonec však byli Skrbenští donuceni roku 1594 všechn majetek vrátit.

Klimkovice

Starobylé město Klimkovice bohužel kvůli dvěma velkým požárům nemá dochovaný nejstarší listinný materiál vypovídající o jeho vzniku. Přesto jej však lze položit do první poloviny 14. století v souvislosti s vládou rodu pánů z Kravař. Po roce 1383 byla osada povýšena zásluhou Beneše I. z Kravař na město a získala znak. Se skolem jeho následovníka Jana z Kravař se Klimkovice dostávají do majetkových sporů mezi opavskými knížaty a pány ze Šternberka. Teprve 16. století přineslo důležité změny ve vlastnictví města. Pány z Bitova, Bruntálské z Vrbna a Bravantské z Chobřan nakonec ve druhé polovině 16. století vystřídali Bzencové z Markvartovic. Takřka všichni vlastníci zanechali po sobě dodnes patrné stopy ve výstavbě zámekového komplexu a církevních budov.

Fabián Bzenec z Markvartovic

Kostel sv. Kateřiny v Klimkovicích skrývá unikátní skvosty renesančního věku. Ve vztahu na Paprockého dílo jsou to zvláště památky na osobnosti šlechtice Fabiana Bzence a jeho syna Kryštofa Bzence z Markvartovic. Na foliu 398 Bartoloměj Paprocký zmiňuje: *Pan Fabian Zenec / Bratr vlastní téhož Pana hejtmana a nahoře psaných Panůw / mladá Léta swá w věcech Rytýřských strávil / jako w Frankreychu y ginde. Potom Létha Páně 1577. pogal sobě za Manželku Paný Elissku Zeydlicownu z Kaffuňku / kteráž mu porodila dwa Syny Gindřicha a Giřyka. Ti obadwa vmřeli.*

Fabiánův bratranec Ondřej Bzenec z Markvartovic, pán na Porubě a zemský hejtman knížectví opavského, zakoupil roku 1573 klimkovické panství a zasloužil se nejen o přestavbu zámeckého komplexu, ale i o výstavbu kostela, kterému dal jméno po patronce své manželky Kateřiny Děhylovské z Děhylova. Roku 1588 hostil Ondřej Bzenec na klimkovickém sídle právě Bartoloměje Paprockého.

Fabián Bzenec z Markvartovic byl předposledním synem Jindřicha Bzence a 29. dubna roku 1578 zemřel v Krakově na léčebném pobytu. Jeho náhrobník a taktéž náhrobník Kateřiny Děhylovské z Děhylova († 1598) je dodnes součástí presbytáře klimkovického kostela.²²

Kryštof Bzenec z Markvartovic

Paprocký dále pak na foliu 395 uvádí: *Pan Krystof Zenec Syn Pana Fabiana / měl prwný Manželku Paný Lidmillu Birkownu z Násyle / s nýž žádných Dýtek neměl. Potom po gegy Smrti poyal sobě druhau Manželkau Paný Apolenu Tworkowskau z Kráwař kteráž mu porodila dwa Syny / ale wssak w dětinstwý pomřeli / a pochování gsau w Oppawě v Swatého Ducha / tolikěž y Paný Mateř gegich / o čemž Kamený hrowowé swědectwý wydává. Týž Pan Krystoff Zenec po smrti gmenowaných Paný / wzal sobě třetí Manželku Panj konstancy Poremskau / Dceru Pana Krystoffa Poremského w Knýžetstwý Oswětimském / od kteréž Pane Bože ráč dáti aby se ten Rod rozmnožil. Tento text je doplněn nejen portrétem Kryštofa Bzence, ale i dřevorezy erbů jeho všech tří manželek. Po násilné smrti bezdětného Ondřeje Bzence 5. dubna 1595 se dědicem rodinného majetku stal jeho synovec Kryštof Bzenec z Markvartovic. Ten nedlouho poté 30. 3. 1600 umírá na klimkovickém zámku a jeho náhrobník se stal další součástí kostela sv. Kateřiny v Klimkovicích.*

Nový Jičín

Počátky města Nového Jičína se začínají psát koncem 13. století v souvislosti s vládou pánů z Kravař. První písemná zmínka pochází z památného roku 1313, kdy král Jan Lucemburský udělil městu mýtné právo. V 15. století se v držení města vystřídali páni z Cimburka, Boskovic, ze Sv. Juru a Pezinku a z Kunovic, kteří se podíleli na postupném rozvoji. Avšak teprve ve století šestnáctém se město stalo významným hospodářským a kulturním centrem regionu. Svůj podíl na tom měl již zmiňovaný Jan starší ze Žerotína, který roku 1497 zakoupil panství Starý a Nový Jičín. Bohužel jeho náhlá smrt roku 1499 zapříčinila rozdělení jednotného panství